

A francia köztársaságielnök- választás első fordulójának eredménye

2017. április 25.

MAGYAR NEMZETI BANK

Készítette:

Látta:

Jóváhagyta:

Vezetői összefoglaló

A francia köztársaságielnök-választások 2017. április 23-án megtartott első fordulója történelminek mondható eredménnyel zárult, ugyanis nem a nagy hagyományokkal rendelkező politikai pártok jelöltjei végeztek az első két helyen, azaz nem ők jutottak tovább a május 7-én esedékes, második fordulóra. Az első forduló győztese *Emmanuel Macron* egykori bankár és volt gazdasági miniszter lett, aki alig egy éve alakított mozgalmának, a tradicionális, jobb- és baloldal közötti megosztottsággal szakító, *En Marche!*-nak az élén nyerte meg a választások első fordulóját. Az első forduló második helyét a Nemzeti Front jelöltje, *Marine Le Pen* szerezte meg, akire eddig sosem látott mennyiségben érkeztek a voksok.

A második fordulóba bejutó két jelölt közül a biztos nyertesnek egyelőre Emmanuel Macron tűnik, akit a Szocialista Párt mellett a Republikánusok nagy része is támogat. A választási eredmények miatt többen pártszakadástól tartanak a Republikánusoknál és a Szocialista Pártnál, ami jelentős hatással lehet a június 11-én sorra kerülő törvényhozási választásokra.

A választási eredmények Franciaország társadalmi és földrajzi törésvonalaira is rámutattak. Egyrésztől egy erős *centrum-periféria*, azaz város-vidék ellentét, másrészt pedig egy jelentős *kelet-nyugati* megosztottság is tapasztalható az országban. Az *urbanizált* területek főként a globalizmust támogató, nyitott társadalmat előtérbe helyező *Emmanuel Macront* támogatják, míg a *vidéki* területek *Marine Le Pen* mögé sorakoztak fel. Marine Le Pen szinte valamennyi északi, keleti és közép-franciaországi megyében nyerni tudott, ezzel szemben Emmanuel Macron főleg a nyugati megyékben győzedelmeskedett.

Nem szabad ugyanakkor figyelmen kívül hagyni azt a tényezőt, hogy mind Jean-Luc Mélenchon, mind François Fillon nagyságrendileg hét-hét millió embert tudott maga mögé állítani az első fordulóban annak ellenére, hogy saját politikai pártjukon belül meglehetősen radikális nézetekkel bírtak. Az eredmények alapján tehát Franciaország nem kettő, hanem tulajdonképpen *négyfelé szakadt*. Ennek fényében, ha nyer is Emmanuel Macron a választások második fordulójában, akkor is egy rendkívül nehéz helyzetben kell majd kormányoznia, hiszen a jelenlegi választási eredmények szerint „*a franciák kétharmadával szemben kell meghatároznia politikáját*”, akiknek a nagy része szinte teljes mértékben elutasítja az általa képviselt irányvonalat.

A francia elnökválasztások első fordulójának eredménye

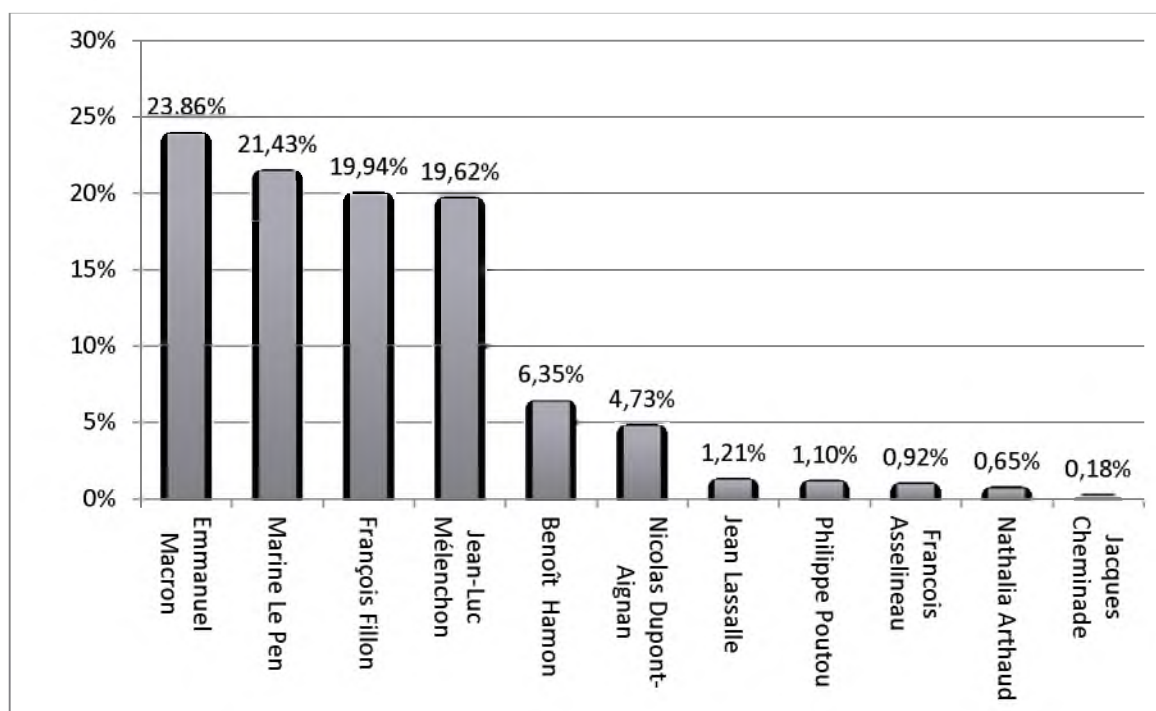
Radikális szakítást mutat a múlttal a 2017. április 23-án megrendezett francia elnökválasztás első fordulójának eredménye. 1958 óta sohasem fordult elő, hogy a két nagy, történelmi párt, azaz a Szocialista Párt, illetve a jobboldal pártszövetsége (RPR - Rassemblement pour la République, később UMP - Union pour un mouvement populaire, majd Republikánusok) jelöltjei ne kerüljenek be az elnökválasztások második fordulójába.

Ezzel szemben a vasárnap tartott francia köztársaságielnök-választások első fordulóját a magát se baloldaliként, se jobboldaliként nem definiáló, saját mozgalmat indító egykori gazdasági miniszter, *Emmanuel Macron* nyerte *8,5 millió szavazattal*, amely az összes leadott szavazat *23,86%-ának* felel meg. Őt követi a szélsőjobboldali *Marine Le Pen*, *21,43%-kal*, ami *7,6 millió voksot* jelent. A jobboldal jelöltje, *François Fillon* a *harmadik helyet szerezte meg a szavazatok 19,94%-ával*;

ezzel 7,1 millió szavazatot tudott összegyűjteni. Őket követi a szélsőbaloldal jelöltje, *Jean-Luc Mélenchon* 19,62%-kal, ami nagyságrendileg 7 millió szavazatnak felel meg. A Szocialista Párt, amely az elmúlt öt évben az ország köztársasági elnökét adta, csupán 6,35%-ot ért el jelöltjével, *Benoît Hamonnal*. Ilyen rossz eredményre 1969 óta nem volt példa a Szocialista Párt történetében.¹

A választásokon a szavazásra jogosultak 76,21%-a vett részt, ami felülmúlja az előzetes felmérések által becsült részvételi arányt, de elmarad a 2007-es, illetve 2012-es választási aktivitáshoz képest.

1. ábra A 2017. április 23-án tartott francia köztársaságielnök-választások első fordulójának eredménye

Forrás: Les Echos

Két győztes - eltérő világképek

A második fordulóba a legtöbb szavazattal *Emmanuel Macron* jutott, aki alig két éve került a politika világába mint gazdasági miniszter, majd 2016-ban indította útjára saját politikai mozgalomát, az En Marche!-ot. Véleménye szerint a jobboldal-baloldal típusú megosztottság idejemúlt, és egy középen álló, Európa-párti, a nyitott társadalmat és a globalizmust előtérbe helyező politikai szövetségre van szükség. Annak ellenére, hogy sikerében a kezdetektől többen kételkedtek, számítása bevált. Emmanuel Macron *gyökeres szakítást ígér a múlttal és az eddigi politikai struktúrával*, erre azonban egyelőre csupán a személye a garancia. Kérdéses ugyanis, hogy mennyiben jelent igazi változást az, hogy több, a Szocialista Pártból, illetve a gazdasági életből már jól ismert politikus, polgármester, szakértő és üzletember sorakozik fel mögötte.

Míg Emmanuel Macron a nyitott társadalom, a globalizmus és a piacgazdaság elkötelezettje, addig a második fordulóba bejutott kihívója, *Marine Le Pen* ezzel gyökeresen ellentétes nézeteket vall. A Nemzeti Front jelöltje megkérdőjelezi Franciaország uniós tagságának létjogosultságát, a közös európai valuta hasznosságát, visszaállítaná az országhatárokat, korlátozná a Franciaországba érkező

¹ <https://www.lesechos.fr/elections/resultats/presidentielle/>

bevándorlók számát, s protekcionista intézkedésekkel védené az ország gazdaságát. Jól látható, hogy szemben az egykori gazdasági miniszter nyitott gazdaságot és társadalmat támogató felfogásával, Marine Le Pen egy *sokkal zártabb Franciaországot képzel el.*²

A jelenlegi közvélemény-kutatások szerint Emmanuel Macron fogja nyerni a választások második fordulóját (a megkérdezettek 61%-a voksolna az En Marche! vezetőjére), ami nemcsak az őt preferáló szavazóknak köszönhető, hanem annak is, hogy mind a Szocialista Párt jelöltje, Benoît Hamon, mind a jobboldal jelöltje, François Fillon Emmanuel Macront támogatja, ugyanis véleményük szerint meg kell akadályozni a szélsőjobboldal hatalomra kerülését.³

A választási eredmények egyébként vegyes fogadtatásra találtak a Nemzeti Frontnál, ugyanis hiába sikerült áttörést elérni, és több mint hétmillió választópolgárt szereznie a pártnak és elnökjelöltjének⁴, az első fordulót most sem tudták megnyerni.

A Szocialista Párton belül mindenki kiállt Emmanuel Macron mellett, még az olyan radikálisabb képviselők is, mint Martine Aubry Lille-i polgármester vagy Christiane Taubira egykori igazságügyi miniszter, akik Emmanuel Macront minisztersége idején többször is kritizálták gazdasági liberalizmusa miatt.

A jobboldalon azonban már nem ilyen egységes a kép Emmanuel Macron támogatását illetően. Míg a jobbközép politikusok, úgymint például Alain Juppé egykori miniszterelnök, Valérie Pécresse, az Ile-de-France vagy Christian Estrosi, a PACA (Provence-Alpes-Côte d'Azur) régió képviselője támogatásukról biztosították Emmanuel Macront, addig a párt konzervatívabb szárnyát képviselő Laurent Wauquiez csupán annyit ismert el, hogy nem fog Marine Le Penre voksolni, de mindez a Les Echos és a Le Monde szerint is inkább tartózkodást jelent.⁵

Emellett több jobboldali szervezet - amely François Fillont támogatta a kampány során - hezitál Emmanuel Macron támogatását illetően, így például a Sens commun (Józan Ész) mozgalom vagy a Kereszténydemokrata Párt vezetői sem döntöttek még a kérdésben. Érdeemes kiemelni, hogy a Republikánusok egyik legfontosabb vezetőjének számító Nicolas Sarkozy sem foglalt még állást. Más politikusok viszont, úgymint Georges Fenech „kollektív politikai öngyilkosságnak” nevezik Emmanuel Macron támogatását, meglátásuk szerint ugyanis ezzel a lépéssel a jobboldal elárulja választóit. Georges Fenech már François Fillon visszalépését is sürgette, miután napvilágra kerültek a volt kormányfő felesége körüli visszaélések, ugyanis a politikus meglátása szerint az egykori miniszterelnök hiteltelenné vált.⁶ Szemben a Republikánusokkal és a Szocialista Párttal, a szélsőbaloldali Jean-Luc Mélenchon nem adott iránymutatást választói számára, hanem azok szabad döntésére bízta, hogy kit támogatnak a választások második fordulójában.⁷

---

² <http://premium.lefigaro.fr/elections/presidentielles/2017/04/24/35003-20170424ARTFIG00007-presidentielle-2017-macron-le-pen-un-nouveau-seisme.php>

³ <https://www.lesechos.fr/elections/presidentielle-2017/0212008070015-sondage-quotidien-macron-donne-large-vainqueur-du-second-tour-2082011.php>

⁴ Marine Le Pen 2012-ben az első fordulóban 6,4 millió voksot gyűjtött össze, apja, Jean-Marie Le Pen 2002-ben az első fordulóban 4,8 millió szavazatot, majd a második fordulóban 5,5 millió szavazatot kapott.

⁵ <https://www.lesechos.fr/elections/francois-fillon/0211997101465-la-droite-subit-un-echec-historique-et-va-vers-de-fortes-turbulences-2081844.php>

⁶ <http://rnc.bfmtv.com/emission/se-jeter-dans-les-bras-d-emmanuel-macron-c-est-un-deuxieme-suicide-collectif-pour-les-legislatives-1149471.html>

⁷ <http://premium.lefigaro.fr/elections/presidentielles/2017/04/23/35003-20170423ARTFIG00244-melenchon-ne-donne-pas-de-consigne-de-vote-et-s-en-remet-a-ses-militants.php>

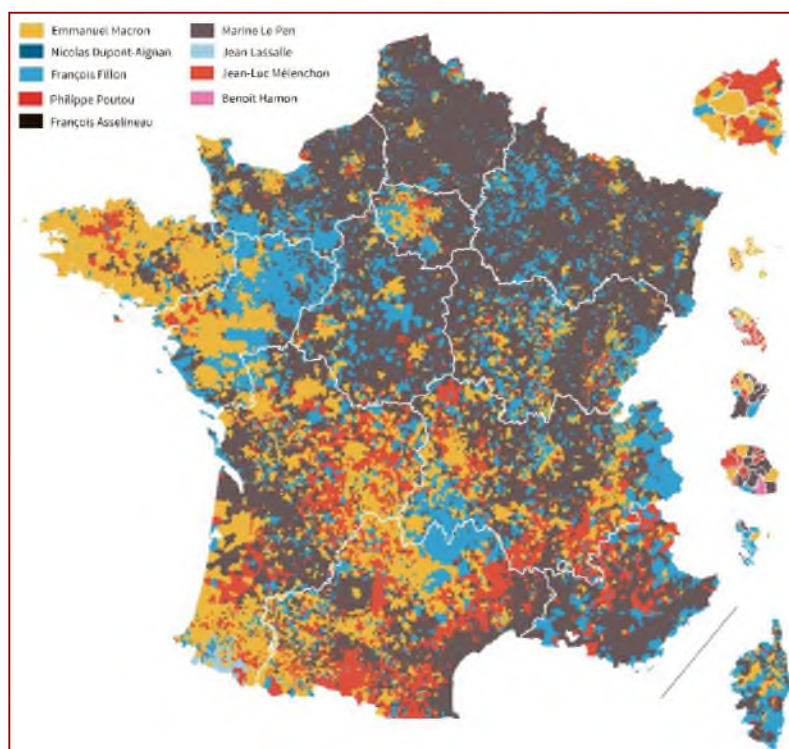
A megosztott Franciaország

A választási eredmények országos megoszlásának vizsgálata egy erősen megosztott Franciaországot tükröz. Egyrészt kialakult egy társadalmi törésvonal, amely a Christophe Guilluy geográfus-szociológus által felvázolt város-vidék (centrum-periféria) ellentét mentén körvonalazódik, másrészt pedig egy kelet-nyugati földrajzi ellentét is megfigyelhető.

A város-vidék ellentétet leginkább Párizs választási eredménye bizonyítja, ahol Emmanuel Macron a szavazatok 34,83%-át szerezte meg, szemben Marine Le Pennel, aki az 5%-os küszöböt sem tudta átlépni, és csupán a voksok 4,9%-át kapta.

Ha kilépünk a fővárosból, akkor a vidék-város ellentét még markánsabban kirajzolódik. Míg például Lyonban a voksok 8,86%-át kapta Marine Le Pen, addig a Lyont körülölelő megyében már a voksok 16,26%-át szerezte meg. Hasonló arányt tapasztalhatunk Haute-Garonne megyében, ahol a voksok 16,71%-át nyerte el a Nemzeti Front, míg a megye központjában, Toulouse-ban már csak 9,37%-ot sikerült elérniük. Érdekes megnézni Gironde megyét is, ahol a szavazók 18,26%-a választotta a Nemzeti Frontot, míg a megyeszékhelyen, Bordeaux-ban csak 7,39% döntött mellettük. Még szemléletesebb az eredmény, ha megnézzük azokat a megyéket, ahol nyerni tudott Marine Le Pen. Így Bas-Rhin megyében a szavazatok 24,89%-át sikerült megszereznie, míg a megyeszékhelyen, Strasbourgban csupán 12,17%-ot ért el. Másik szemléletes példa a dél-franciaországi Hérault megye, ahol a szavazatok 25,7%-át sikerült megszereznie Marine Le Pennek, míg a megyeszékhelyen csupán 13,32%-os volt a támogatottsága.

2. ábra A legnépszerűbb jelöltek támogatóinak országos megoszlása

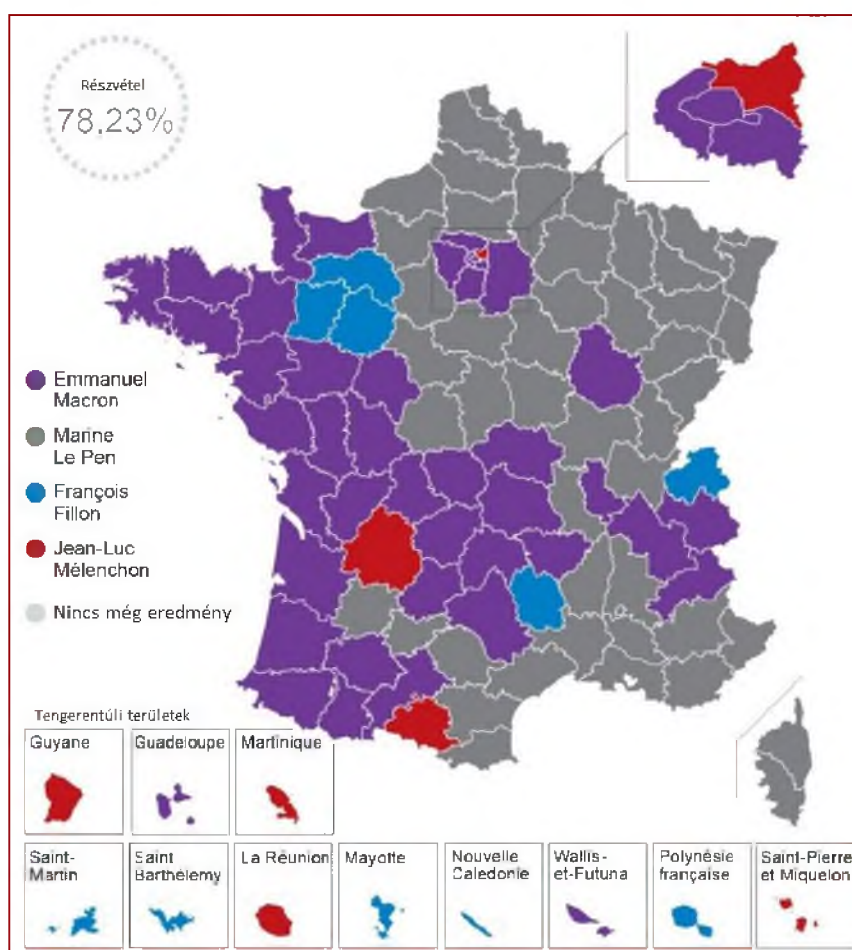
Forrás: Belügyminisztérium, Le Monde

A mostani eredmény új tendenciát is mutat a Nemzeti Front választói bázisát illetően, ugyanis míg 1988-ban a párt szavazói még nagyrészt a városi lakosság közül kerültek ki, addig mára már főként a vidékiek körében népszerű a párt. A városokban szinte kivétel nélkül Emmanuel Macron

győzedelmeskedett, míg a vidéki területek nagy részén Marine Le Pen tudott nyerni (kivéve a történelmileg baloldali Bretagne-t, illetve a Pireneusok területét).

Az eredmények alapján a város-vidék ellentét mellett egy *kelet-nyugat megosztottság* is látható (3. ábra). Marine Le Pen az északi megyéktől kezdve, az összes keleti és közép-franciaországi megyében nyerni tudott, kivéve Ile-de-France és Cote-d'Or megyéket. Szintén Marine Le Pen nyert a Földközi tenger mentén fekvő megyékben, továbbá Korzikán. Ezzel szemben Emmanuel Macron főleg a nyugati megyékben tudott győzedelmeskedni, így a hagyományosan baloldali Bretagne-tól kezdve egészen a Pireneusok nyugati részéig rá voksoltak a választók a legnagyobb arányban. Keleten egyedül Lyonban és az azt körülvevő gazdasági régióban tudott nyerni Emmanuel Macron, köszönhetően a magas fokú urbanizációnak. Marine Le Pen összesen 47 megyében tudott győzni, Emmanuel Macron 42-ben, míg François Fillon és Jean-Luc Mélenchon 6 megyében lett első.⁸

3. ábra A szavazatok megoszlása megyénként

Forrás: France Culture

⁸ http://abonnes.lemonde.fr/election-presidentielle-2017/article/2017/04/24/la-france-traversee-par-une-double-fracture_5116290_4854003.html

A Republikánusok és a Szocialista Párt bizonytalan jövője – pártszakadás szélén?

Míg a győztesek a következő két hétben a második fordulóra készülnek, addig a két nagy történelmi párt számára a június 11-én esedékes törvényhozási választás lesz a következő megmérettetés. Kérdés ugyanakkor, hogy túlélik-e a következő másfél hónapot, ugyanis mind a Le Monde, mind a Le Figaro szerint nemcsak a Szocialista Párt, hanem a konzervatív Republikánusok is a szétesés szélére sodródtak a vereség következtében.

A Republikánusoknál a törésvonal főként a Nicolas Sarkozy és François Fillon által képviselt, társadalmi értékeket tekintve konzervatívabb, gazdaságpolitikailag azonban liberális irányvonal, illetve a nyitottabb jobboldalt pártoló, főképp Alain Juppé által képviselt irányzat között található. A két oldal közötti pozícióharc már az első forduló éjszakáján elkezdődött, amit jól mutat, hogy míg egyesek Emmanuel Macron mögé álltak és felvállalták az általa képviselt értékeket, addig mások ugyanezt visszautasították. A következő hetekben dől el, hogy vajon össze tud-e fogni újra a jobboldal az elnökválasztások eredményének ellenére is.⁹ A Republikánus képviselők egy közös pontot már biztosan találtak, mégpedig azt, hogy a választási vereségért François Fillon a felelős, így az egykori miniszterelnök politikai pályafutása ezzel feltehetően véget ért.¹⁰

A választások első fordulójának eredménye még mélyebb válságba taszította a Szocialista Pártot a baloldalon, mint a Republikánusokat a jobboldalon. Benoît Hamon stratégiája - vagyis az, hogy megpróbálta összefogni a baloldali és a zöld választókat - nem működött, és a választók nagy része Jean-Luc Mélenchont, illetve Emmanuel Macront választotta. Mindez a Le Monde francia napilap szerint az eddigi szociáldemokrata korszak végét is jelentheti, hiszen a választók egy része a radikális baloldalra szavazott, míg a másik részük a szociál-liberalizmust részesítette előnyben.

A baloldal szétesése már évekkel ezelőtt megkezdődött, de Emmanuel Macron mozgalma mindezt felgyorsította, amit jól mutat, hogy több szocialista képviselő is az egykori gazdasági miniszter mellé állt az elmúlt hónapokban. Másik oldalról azonban az is jól látszik, hogy a baloldali választók jelentős része radikalizálódott, s a baloldal legnagyobb pártja mára a Jean-Luc Mélenchon által vezetett France Insoumise lett.¹¹

Az Emmanuel Macron előtt álló kihívások

Kétségtelen, hogy az első fordulóban Emmanuel Macron nyerte el a legtöbb szavazatot, azonban ha összehasonlítjuk a jelenlegi választási eredményeket az ezt megelőző választások eredményeivel, akkor jól látható, hogy az egykori gazdasági miniszter pozíciója rendkívül törekeny. 2007-ben Nicolas Sarkozy ugyanis a szavazatok 31,18%-át tudta összegyűjteni, míg a második helyezett Ségolène Royal 25,87%-ot kapott, 83,77%-os részvétel mellett. A 2012-es választásokon, 79,48%-os részvétel mellett François Hollande 28,63%-ot, Nicolas Sarkozy pedig 27,18%-ot kapott. A mostani győztesnek, Emmanuel Macronnak ezzel szemben csupán a szavazatok 23,86%-át sikerült

---

⁹ http://abonnes.lemonde.fr/election-presidentielle-2017/article/2017/04/23/presidentielle-les-lecons-d-un-premier-tour-historique_5115971_4854003.html

¹⁰ <http://premium.lefigaro.fr/elections/presidentielles/2017/04/23/35003-20170423ARTFIG00232-la-droite-regle-deja-ses-comptes-avec-francois-fillon.php>

¹¹ http://abonnes.lemonde.fr/election-presidentielle-2017/article/2017/04/24/apres-la-deroute-de-hamon-le-ps-au-bord-du-gouffre_5116312_4854003.html

elnyernie. Ráadásul a választási részvétel az előző két választáshoz képest alacsonyabb, mindösszesen 76,21% volt.

Emellett nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényezőt sem, hogy mind a jobboldal, mind a baloldal jelöltjének eredménye „alig” maradt el a két továbbjutó jelölt eredményétől. Korai lenne tehát megfelekedni a jobboldal-baloldal között húzódó törésvonalról. Éppen ellenkezőleg, mind a jobboldalon, mind a baloldalon olyan jelöltek tudtak nagyságrendileg hét-hétmillió embert megnyerni, akik politikai pártjukon belül meglehetősen radikális nézetekkel bírtak. Jean-Luc Mélenchon ugyanis határozottan tőke- és globalizációellenes programmal indult, míg François Fillon egy társadalompolitikailag erősen konzervatív, gazdaságpolitikailag viszont az angolszász liberalizmust idéző, erősen piacpárti programmal nyerte el a választópolgárok szimpátiáját.

Az eredmények alapján Franciaország nem kettő, hanem *tulajdonképpen négyfelé szakadt*, s ennek fényében Emmanuel Macron már nehezen nevezhető abszolút győztesnek, melyre a szociálliberális BFMTV szakértője, Laurent Neumann is felhívja a figyelmet. Véleménye szerint, ha nyer is Emmanuel Macron a választások második fordulójában, akkor is egy rendkívül nehéz helyzetben kell kormányoznia, hiszen a jelenlegi választási eredmények szerint *„a franciák kétharmadával szemben kell meghatároznia politikáját”*, akiknek a nagy része szinte teljes mértékben elutasítja az általa képviselt irányvonalat.¹²

Az elemzés végén érdemes kiemelni, hogy *ezúttal a közvélemény-kutatók nagyon pontos eredményeket publikáltak*, ugyanis a végleges eredménnyel szinte teljesen megegyező adatokat jelentettek meg a választásokat megelőző napokban, amire Brice Teinturier, az Ipsos vállalat vezetője is felhívta a figyelmet a választások éjszakáján.

---

¹² <http://www.bfmtv.com/mediaplayer/video/edito-tout-le-monde-a-perdu-lors-du-1er-tour-de-la-presidentielle-937419.html>